

Bomoloko, Tswalanō, Melaō ya Boitshwarō

Relationship system & Kinship at Makhušane's

Leloko goba kgōrō yeo e lego leloko le tee ke (1). Malatši (2). Nkwane (3). Hlame (4). Ramatladi (5). Ratlou (6). Mmopa (7). Monyela. Gomme kgōrō ye kamoka ke ditlogolo tša Malatši. Gomme meloko ye kamoka e bitšwa ka seretō se tee e lego Noko. Mokgwa wo ba tswalenego ka wona ke wo. Malatši o tswetše Nkwane gomme Nkwane a tswala bana bao ba ilego ba ipitša ka ina la papabona Nkwane.

Kgašane motlogolo wa Malatši o tswetše Hlame. Gom e Hlame a tswala bana bao ba ilego ba ipitša ka leina la papa bona. Ramatladi o tswetse ke kgoši Mošolwane e le moratho wa Meele. Ge a tlogile ka ntwaga gomme a tswala bao ba ipiditšego ka leina la papabona. Ratlou ke ngwana wa kgoši Makekele. Gomme ge a tswetše bana ba ile ba ipitša ba ga Ratlou. Mmopa ke ngwana wa ngwana wa kgoši Meele.

2 Gomme bana ba gagwe ka moka ba ile ba i pitša ka leina la papabona.

Monyela o tšwele go Malatši wa pele ge ba Phalaborwa ba sale tselenj go tla Phalaborwa. Gomme ena o be a šala moo ba Phalaborwa ba kgaoganego gona le kganakga le Marota. Gomme o ile a šala a latela ka morago moo a ilego a boa ka tsela ya Bolaudi. Gomme ka ina le lengwe o bitšwa Molaudi. Mo Melokong ye kamoka e ile ka thabe tša yona tša kgōrō lehono. Gape dithabe ke hlopha tše kgaoganego. Gomme kgoši ya tšona ke Malatši. Gomme ba kgaufsi gape ba gašane kudu. Malatši ke yo mogolo go bawe dikgoši tša Phalaborwa dibitšwa Malatši. Banna kamoka ba kgōrō ba kga bakana go bolela dita ba tša kgōrō ya mošate. Gomme ba phutega mabakeng a menyanya ye megolo ya ngwaga y bjalo ka lerotse goba bjalo bja mōlōmō, e lego thapelong ya badimo ba mošate. Ga e le ka hlolong ya kgōrō e dirwa ke bao balego kgaufsi le kgōrō ya mošate.

3 Gomme mo manyalong a barwa le barwedi gona le kopano ya leloko.

Meloko goba dikgōrō tša mo nageng.

(1). Malatši. (2). Nkwane. (3). Hlame. (4). Ramatladi.
 (5). Ratlou. (6). Mmopa. (7). Monyela. (8). Malesa.
 (9). Setagane. (10). Magomana. (11). Seemela. (12). Pelusa.
 (13). Seokangwe. (14). Rapatsa. (15). Ramalepe. (16). Moloto.
 (17). Lesona. (18). Šokane. Dikgōrō tšeo e lego bagolo ~~metšhabeng~~
 setšhabeng ke bao ba kgōrō tše šupago tše pele. Gomme tša
 banyane ke tše lesome le motšo o tee tše latelago.

4 Gomme karogano e tšwa go tšwalweng ga dikgoši. Mo melokong
 ye lesome le motso o tee ga go a dumelwa go tswala kgoši go
 yona. Gomme ke kgoro tše nyane mo bogošing. Gomme di gopolwa
 goba matsenela a naga ye. Ga e le nyalano e a dirwa mo go
 dikgōrō goba meloko kamoka fela ga go a dumelwa go tswala
 kgoši mo melokong ye menyane. Ge kgoši e ka tšia mosadi yo
 moloko wa gagwe e seng Noko gona e ka seke ya ba kgoši ya
 nnete gobane ga e ka tsene thapelong ya badimo gobane ke wa
 moloko o šele. ka mmagwe. Gape le dithokgolo ga a dumelwe
 go di swara ka madi a mmagwe.

Melao ya Boitshwaro.

Motho o swanetše go itshwara setho mabapi le batswadi
 ba gagwe. Gomme o swanetše go ba hlompha kudu kudu. Gomme
 ge a sa dire bjalo gona o tla otlwa ke go se thuše ke motswadi
 goba batswadi mehleng ya mabothata a dithapelo tša badimo
 momalwetšing. Ga e le boitshwaro bja motho go Makgolo wa gagwe
 bo bjalo ka ga a hlompha batswadi ba gagwe. Rangwane a motho
 o bjalo ka papago motho mo hlomphong. Rakgadi a motho ke makgolo
 wa motho yo a ka mmelegelaga motswala wa mosadi goba wa monna.
 Malome a motho a tšhabjwa kudu ka ge e le motho yo a tswalago
 mosadi a gagwe.

5 Mengwane a motho ke mmagwe yo bana bagagwe e lego dikgaitšadi tša gagwe.

Mmane a motho ke mmagwe ka ge e le mosadi wa rangwane a gagwe. Mmane gape ke mmago motho e lego mosadi wa papagwe yo monyane. Gomme ke ena yo ge papagwe a hwile a ka mo nyalago. Gomme le ge Rangwane a gagwe a hwile a ka nyala mmane. Mme-mogolo ke mogolo wa mmago motho. Ke gona ke mmagwe. Gomme bana ba gagwe ke dikgaitšadi tša gagwe.

Bo-morwa-rago ke bao o tswalanego nabo e lego bao o swanetšego go ba tšhaba kudu. Gomme ba bangwe ke bagolo ba bangwe ke baratho.

Dikgaitšedi ke bao e le basetsana ba leloko la motho ke gona motho o swanetše go ba tšhaba mo go tšohle. Bo-motswala ke bana ba malome a motho bao a ka nyalago goba a ka nyalwago ke bona. Bana ba Rangwane ke dikgaitšadi tša motho. Bana ba mengwane ke dikgaitšadi tša motho.

6 Gomme motho o itshwara setho go meloko ye kamoka. Gomme tlwaelano e magareng a motho le batswala ba gagwe e lego bana ba malome a ge le bana ba rakgadi a ge. Gomme mo go bohle motho a ka tšia dilo tša bona tšeo di sa tšhabišigo ka ntle le tša papago motho. Gomme motho o swanetše go thuša bohle ba meloko ye kamoka. Thušo e ka dirwa mohlomong ka go lema goba ka go romigwa go se mopotso, e lego go aga mengwaka goba tše bjalo. Ga e le dimpho di dumeletšwe go fiwa yo mong le yo mong go moloko.

Matšikinyane Pelusa o fiwa thušo ya dikgomo tša go nyala mosadi ke kgaitšadi Senyokge. Maitše Malatši o fiwa dikgomo ~~xxxxx~~ ke mmemogolo wa ge Thala dikgomo tša go nyala mosadi.

Motlalekgomo o fiwa kgomo ke Makhušane go nyala mosadi Nkgalašekga. Pondo Malesa o fa Makhušane masome a mabedi a dinku go nya Morongwe.

7 Batho ba dumedišwa ke tsela e tee nako le nako. Gomme go fapane fela ditumedišo tša dipolelo. Ke gore ge motho a feditše go loša ka diatla ge e sale gosasa gomme yo a dumedišwago goba yo a dumedišago o tla botšiša gore dikae tša bošego. Gomme ke mogo šupago gore tumedišo ke ya gosasa. Ga e le m mosegare-mogolo go tla tšwa polelo ye reng dikae tša mosegare goba direng tša mosegare. Gomme fa go šupa gore tumedišo ke ya mosegare.

Gomme le go ~~ka~~ tumedišo ya mantšibua go tla ba bjalo. Madume a arogane kudu. Ge motho a dumediša motho yo mogolo o swanetše go dula fase a itia diatla. Gomme ga e le motho yo mofswa ke polelelo fela gomme kitio ya diatla ga e gona. Gomme tumedišo ya thaka motho ke ya metlai fela. Ke gore ge motho a dumediša motho yo e lego thaka ya gagwe a ka bolela ka ntšha mantšu a e kego ke hlapa. Gomme ga go yo mongwe wa
8 bona a ka befelwago mo dipolelong tšeo. Ge banna ba dumedišana ka bo bšna go bjalo ka ge e ka ke tsheko ya molato.

Ke gore ge monna hwetša banna ba bangwe, o tla dula fase a itia diatla. Gomme banna kamoka ba tla fetola ka go itia tša bona. Gomme ka morago a kgetha yo mong monna go tšibiša ge ena a dumediša banna kamoka. Ke gona monna o tla iša mantšu go yo e lego yo mogolo go yena ka leloko bjalo bjale go fihla ge tumedišo e fihla go yo mogolo mo gare ga bona. Gomme tumedišo e tla boa bjalo ka ge e sa nyoga.

Ga e le tumedišo ya basadi ke go itia diatla gomme go fedile le go botšišana madireng a bophelo. Ga e le banna ga go botšišwe madireng a bophelo ka ntle le taodišo ya tumedišo. Gomme banna le basadi ge ba dumedišana ke go lotšha ka diatla. Ga e le Morena tumedišo ya gagwe e sepedišwa ka motho yo e lego sejelô sa kgoši.

9 Ge motho a dumediša molata le gona go sa sepelwa ka tsela ya kgoši. Gomme phapano ke ge motho yo a dumedišago kgoši a sa bone kgoši ka maahlo a gagwe. Gomme tumedišo e thoma ke motho yo monyane. Gomme tumedišo ya mothomo ke ya motho yo e leng moeti. Motho bitša ba bangwe ka tswelano ya gagwe mo go bona. Motho ga dumelelwa go boledišana le mnago mosadi wa gago.

Poledišano ke ya maina ga re ga bagwera. Gomme e ka ba ka leina la kgōrō e lego la mphato goba la leloko. Ga go nyakege go šupa motho yo mong ka monwana wa šupa-baloi. Gape ga go nyakege go bolela le batho ba bagolo o letša lentha. Lentha ke modumo wa leleme. Ge motho a ka ja a emile ga nyakege. Le go ema ba bangwe ba dutši ga go nyakege. Ge motho a ka dula fase a sa lotšha ke nyatšego ye kgolo. Mekgwa ya go h hlompha motswadi ke ya go kwa seo k motswadi a se bolelago.

10 Gomme le go marena go bjalo le go fa marena dimpho.

Mekgwa kamoka motho o e rutwa dikweleng. Ge motho a na le matšepē goba nyatšo o tla otlwa mohlang wa dikwela. Motho a ka lefišwa ge a nyatša batswadi ba gagwe goba kgoši ya gagwe. Le ge motho a ka nyatša malome a gagwe a ka lefišwa ke moloko goba kgōrō.

Nyatšo gare ga batho ga e nyakege. Gomme ge motho a ka nyatša ngaka go thwe ngaka e ka dira gore motho yo a otlwe ka bolwetši bjoo ngaka e tlogo bontšha ge ena a ntšha selo se golo. Geele motho yo monyane a na le nyatšo gare ga ba bagolo gona o tla bonwa ke banna goba basadi kweleng.

End. S.640

Ka Motlalekgomo

J.P.M. Malatši.